

Časopis pro pěstování matematiky

Jaroslav Heyrovský

Výzva akademika Jaroslava Heyrovského, nositele Nobelovy ceny

Časopis pro pěstování matematiky, Vol. 87 (1962), No. 1, 1--2

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/117396>

Terms of use:

© Institute of Mathematics AS CR, 1962

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

ČASOPIS PRO PĚSTOVÁNÍ MATEMATIKY

Vydává Matematický ústav ČSAV, Praha

SVAZEK 87 * PRAHA 28. 11. 1962 * ČÍSLO 1

VÝZVA AKADEMIKA JAROSLAVA HEYROVSKÉHO, NOSITELE NOBELOVY CENY

Na shromáždění československých umělců a vědců, které se konalo dne 22. září 1961 v Praze, přednesl akademik JAROSLAV HEYROVSKÝ, nositel Nobelovy ceny, mírovou výzvu, která se setkala se všeobecným souhlasem a kterou pro její důležitost zde otiskujeme.

Vážené shromáždění,

dovolte, abych na dnešním setkání umělců a vědců řekl několik slov k otázce upevnění míru a uzavření mírové smlouvy s Německem, která je středem našeho jednání a která k sobě poutá pozornost celého světa. Je to otázka tak závažná pro celé lidstvo, že každý člověk k ní musí zaujmout stanovisko a uvědomit si svou odpovědnost. Nikdo, komu leží na srdci blahobyt a lepší budoucnost lidstva, nemůže k ní zůstat lhostejný. Svědomí nás vede k jednotě s lidem a k odpovědnosti před národem.

Patřím ke generaci, která prožila dvě světové války a již do první z nich vstupovala v dospělém věku. Paměť je tedy přesná, vzpomínky si uchovaly ostrost, obrazy hrůz vystupují v pevných obrysech. Přes to, že jsme od té doby prožili převratné změny a byli svědky nevídaného pokroku, vzpomínky na hrůzy války zůstaly v našich myslích živé. Vždycky přináší bolest nad tím, kolik velkých myšlenek bylo zneužito, a hořké úvahy, kolik lidské síly a energie bylo obráceno v pustošení a zmar.

Jako příslušník národa, z jehož paměti nikdy nevymizí Mnichov a temné dny, v nichž byl napaden bezohlednými silami, které připravily druhou světovou válku, vidím s obavami, že tyto síly nejsou umlčeny, ale že znovu ožívají. Je nutno nalézt cestu, aby byly odstraněny pozůstatky války, aby se tyto síly už nikdy nemohly rozvinout ve hře tak zákázonosné. Je to strach o celou budoucnost, a tento strach nás nutí k obezřetnosti. Pro moderního pokrokového člověka není už budoucnost pouhé slovo. Je to vědecky zdůvodněná a plánovaná cesta, jeho program. Nemůže zůstat k němu lhostejný.

Žijeme v zemi, která má plné morální právo pozdvihnout svůj varovný a nabádavý hlas a požadovat uzavření mírové smlouvy s Německem. Je to důležitý krok

na cestě k odvrácení nové světové války a k všeobecnému a úplnému odzbrojení pod přísnou kontrolou. Máme naději, že tato cesta vede k světovému míru.

Rád bych tu dnes ještě pověděl o své radostné zkušenosti. Měli jsme zvláště v posledních letech mnoho příležitostí při svých cestách hovořit s vynikajícími vědci celého světa. Většina z nich nemá v zemích, kde pracují, moc v politickém smyslu. Všichni však jsou morální autoritou ušlechtilého rozumu. A téměř všichni si s větší či menší přesností uvědomují dnešní situaci ve světě, která se zvláště uplatňuje po druhé světové válce: existenci dvou světových soustav a její důsledky.

Technický pokrok posledních desetiletí způsobil, že se také vědecké poznatky šíří rychlostí, která byla dříve nemyslitelná a neustále se zvětšuje. Jejím vlivem dochází ve vědě ke spolupráci i k bezděčnému soutěžení a k výměně zkušeností, která tříbí a ujasňuje názory. Vědecká práce na společných problémech sdružuje příslušníky různých společenských systémů a vede tak k dorozumění i v otázkách závažných pro budoucnost celého lidstva. Uvědomujeme si s hlubokým zadostiučiněním, že nejen význační badatelé v jaderném výzkumu, ale všichni velcí a čestní vědci světa odsuzují použití nukleárních zbraní a důrazně před nimi varují. Vycházejí z logiky vědeckého myšlení a pomáhají tak uskutečňovat ideje socialistického humanismu. Ukazují cestu, na níž jsou i velké a složité světové problémy řešitelné v souzvuku s odvěkou touhou lidstva po životě v míru.

Tyto zkušenosti mě vedou k přesvědčení, že poctiví a čestní vědci z nejrůznějších zemí pozdvihnou v těchto dnech svůj hlas a řeknou s plnou odpovědností své slovo k nejdůležitější otázce současné mezinárodní situace. Jako vědecký pracovník země, která přinesla mnoho obětí a prošla velikým utrpením, chci se k nim obrátit s výzvou, aby svou autoritou přispěli k realistickému posuzování současných mezinárodních problémů a k upevnění světového míru.

Věřím v lidský rozum, hluboce věřím v tvůrčího génia lidstva a jeho touhu po po šťastné budoucnosti. Věřím proto, že jejich hlasy zazní jednomyslně pro tuto šťastnou budoucnost.